

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 7 van 18, maart 2024

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd

Hoofdgebouw voor de oorlog

Vervolg nummer 6

Broeder Chrystophorus, die uit een slagersfamilie stamt en een expert in het slachten is, trok van de ene boerderij naar de andere om de mensen te helpen, en in donkere kelders en schuren en vooral 's nachts -want de Duitsers mochten er niets van merken - slachtte hij dat het een lieve lust was. En overal viel er wat voor ons af, waarvan onze jongens heerlijk profiteerden. Zelf kon ik ook van de boeren voor een zacht prijsje vee kopen, en dat slachtten wij dan voor ons zelf.

Voor Broeder Amatus was die tocht in de kruiwagen van Stokershorst naar Heythuysen te veel geweest. Hij werd al gauw bedlegerig bij de Zusters. Zijn toestand verergerde iedere dag en op 24 oktober werd de Broeder van de laatste Heilige Sacramenten voorzien.

't Was zaterdag 28 oktober, toen het gerucht de ronde deed, dat geheel Baexem moest evacueren. Wat een strop! Wij zouden de Broeders en jongens, die in dit plaatsje een onderkomen hadden gevonden, weer ergens anders heen moeten brengen. Maar geen zorgen voor de tijd! Eerst eens rustig afwachten of het door zou gaan. En het ging niet door. De mensen uit Baexem wilden gewoonweg niet vertrekken en de Duitsers moesten toegeven.

Omstreeks die tijd hoorden wij ook, dat Stokershorst leeg stond. De Duitsers waren er uit vertrokken, zei men. Wat zouden wij graag eens zijn gaan kijken om te zien of het nog veel

geleden had, maar vooral om te proberen er nog iets bruikbaars vandaan te halen. Maar ik durfde niet goed iemand te laten gaan zonder permissie van de commandant. Je weet nooit wat er kon gebeuren, en misschien was het bericht niet eens waar en zaten er toch nog Duitsers. Ik wilde dus eerst proberen toestemming van de Duitsers te krijgen.

Daarvoor diende ik een verzoek bij de commandant van Heythuysen in, onder voorwendsel, dat wij niet buiten een kaartsysteem konden, dat in de kluis was opgeborgen.

Twee dagen moesten wij op antwoord wachten. Toen het eindelijk kwam, bleken we nul op ons request te hebben gekregen. Dus nog maar eens afwachten.

De kleding van de jongens liet veel te wensen over. Dat kunt u wel begrijpen. Jongens kunnen heel wat aan en als er niet goed de hand aan gehouden werd - en dat kon in deze omstandigheden zo moeilijk - lopen ze zo in lompen. Bij wijze van spreken dan. Wel zorgden Broeder Justinus en Broeder Patricius en Broeder Cleophas er zo goed mogelijk voor, dat al het kapotte goed gerepareerd werd, maar er was geen bijhouden aan. Ten einde raad wendde ik mij tot de Pastoor en deze heeft op zondag 12 november in de kerk van Heythuysen een goed woordje voor onze jongens gedaan. De goede burgers hebben uit hun door de oorlog gekrompen klerenkast nog menig stuk voor onze jongens weten op te duiken, zodat onze allergrootste nood weer verholpen was.

Met de Duitsers kregen wij ook nogal eens last. Waar Broeder Theogonius met zijn jongens was gevestigd, kwam ook Duitse inkwartiering. Broeder Theogonius kreeg het met hen aan de stok en om erger te voorkomen is de Broeder toen maar een paar dagen ondergedoken, totdat die Duitsers daar weer verdwenen waren.

Toen was de beurt aan Broeder Damianus. Deze werd op 10 november gevangen genomen en naar de oberleutnant van Heythuysen gebracht. Waarvoor, daar weet eigenlijk niemand het fijne van, zelfs de Broeder niet. Maar er waren ook in het huis, waar die Broeder verbleef, Duitsers ingekwartierd en het schijnt, dat die de Broeder zo maar zonder meer wantrouwden. Gelukkig werd hij na twee en een half uur weer vrijgelaten.

De volgende dag moesten twee andere Broeders het ontgelden. Zij moesten bij de luitenant komen. Bij hen in huis was de groepscommandant en de staf ingekwartierd en hier was ook de radiodienst gehuisvest. Men had zeker iets verdachts aan de Broeders menen te bemerken. Hoe 't ook zij, zij werden langdurig verhoord, doch gelukkig liep ook hier alles met een sisser af.

Op 10 november heb ik nog eens aan de -Orts-kommandant gevraagd, of wij naar Stokershorst mochten gaan. Weer een weigering! Toen zijn Broeder Placidus en Broeder Hubertus op eigen risico toch maar gegaan. 't Was een heel gevaarlijke tocht. Maar dat kan Broeder Placidus u beter zelf vertellen.

Broeder Placidus vertelt:

Ja, komt u er maar in. Ik ben juist bezig mijn tabaksplanten te drogen te hangen. Ik mag zeker wel doorwerken, hè? Breien en praten gaat best samen.

Nu, dat was me een middagje toen, waar u het over had. 't Weer was goed, voor de tijd van het jaar tenminste, daar niet van. Maar als het ieder ogenblik granaten kan gaan regenen, nu, dan heb ik toch maar liever een gewoon regenbuitje. Afijn, Broeder Overste had graag, dat we eens gingen kijken of wij die kostbaarheden van de kapel konden te pakken krijgen; en dan ook nog de administratie van de jongens. Allé, zei ik, dan gaan we maar. Gehoorzaamheid voor alles, daar ben je religieus voor, nietwaar?

't Zal zowat een uur of tien zijn geweest, toen ik met Broeder Hubertus samen in Heythuysen op stap ging. 't Was goed weer, zoals ik al zei, en wij vorderden goed over de binnenwegen. 't Is zowat anderhalf uur lopen, niet zo heel ver dus, en 't was stil, er werd niet geschoten. Wij liepen onderweg nog even bij een boer aan. Wat, riep de boer, willen jullie naar Stokershorst? Doe het niet, Broeders, 't is er niet pluis. Er wordt zo dikwijls geschoten. Kom, kom, zeg ik, ik ben een oud-soldaat. Als de granaat, waar mijn naam op staat, wordt afgeschoten, dan zal hij me toch wel weten te vinden. Tot straks, hoor!

Wat een verwoesting in Stokershorst. Puin, glas, brokken muur, van alles lag er over de vloeren. Toch huisden er nog Duitsers. Nu, zij liever dan ik.

Het verwoeste hoofdgebouw Stokershorst

De sleutel van de kluis, die de Duitsers hadden opgeëist, was zoek. Dat hoorden wij al gauw. Daar stonden wij nu. Openbreken? zei ik tegen Broeder Hubertus. Mij goed, zei deze, maar heb je gereedschap? Ik kraste eens achter mijn oor, en jawel, er schoot me iets te binnen. Ik weet nog een breekijzer te liggen, zei ik, en weg was ik. Het lag er gelukkig nog waar ik het verstopt had, en met dat breekijzer als gereedschap hebben we net zo lang aan de kluis gepeuterd tot hij open was. Een paar

Het verwoeste interieur van de kapel Stokershorst

Duitsers hielpen, mee, wat we eigenlijk liever niet hadden, maar we wilden ze niet wegsturen - áls ze zich weg hadden laten sturen! →om geen achterdocht te wekken. Weet u, hoe lang we over dat karweitje gedaan hebben? Wat raadt u? Nu, twee en een half uur waren we er zoet mee. Toen lag de kluis dan toch open. het was een heel pak van mijn hart toen ik er de kelken, cibories en monstrans nog in zag. Dat was toch fijn van de Duitsers, dat ze die niet weggegappt hadden. Want om u de waarheid te zeggen, ik was er wel wat bang voor geweest.

Mijn, de kast was dus open en wij haalden twee kruiwagens om alles wat mee moest er op te laden. Maar - stom van ons! - we zetten die kruiwagens vóór de kapel.

Nu moet u weten-, dat dat juist de kant was, waar de Engelsen zaten. Die lui beloerden zeker door hun verrekijkers de hele dag het huis, want nauwelijks zijn we bezig, of daar komt zo'n dekselse granaat aangesuisd en pang! daar had je het lieve leven gaande. Vlak bij ons sprong dat ding uit elkaar. Broeder Hubertus was nog gauw achter een stukje muur gesprongen, maar ik-arme stond daar opeens in een wolk van stof en rook. Ik kon geen hand voor mijn ogen zien, en ik wist niet waar ik het zoeken moest. Leef je nog? riep Broeder Hubertus vanachter zijn veilig muurtje. Ja hoor, riep ik terug, ik ben nog springlevend.